Mahmut GÜRER

Türkiye atak başlatıyor

Nabucco için son şans

Dünyanın en önemli doğalgaz projelerinden olan Nabucco'nun gerçekleştirilmesi için 2009'un ilk ayı çok önemli bir dönem noktası olacak. Projede yer alan 7 ülke, Türkiye'nin 2008 sonunda kendilerine gönderdiği sözleşme taslaklarını değerlendirmek ve üzerinde uzlaşıya varabilmek için, teknik temasları hızlandıracak. Nabucco'nun gerçekleşip gerçekleşmeyeceği ise 2009'un ilk çeyreğinde ortaya çıkacak.

ANKARA - Türkiye, Almanya, Avusturya, Macaristan, Bulgaristan, Azerbaycan ve İran'ın ortaklığında yürütülen Türkiye-AB Doğalgaz Boru Hattı'nın (Nabucco) kaderi 2009'un ilk çeyreginde netleşecek. Ocak ayı içinde taraflar Türkiye'nin 2008 sonunda kendilerine dağıttığı sözleşme taslaklarını teknik düzeyde müzakere etmeye başlayacak. Bir uzlaşı olması durumunda, projenin temelleri 2009'un ilk çeyreğinde atılacak. Ankara, AB ve ABD'nin desteğini alan projenin gerçekleşeceğine kesin gözüyle bakıyor. AB ise Rusya tehtidinden hala tedirgin olurken, Güney Avrupa'daki doğalgaz projeleri koordinatörü **Jozias Van Aartsen**'i proje sonuçlanana kadar Türkiye'ye göndermeyi planlıyor.

Türkiye geçtiğimiz yılın sonunda, 7 ülkenin ortaklığıyla gerçekleştirilmeye çalışılan Nabucco'nun bir an önce inşa edilmesi için, katılımcı ülkelere sözleşme taslakları gönderirken, Bu kapsamda, Almanya, Avusturya, Macaristan, Bulgaristan, Türkiye, Azerbaycan ve İranlı yetkililerin bu ay içerisinde bir araya gelerek, Türkmenistan'ın da projeye dahil edilmesi için bir eylem planı oluşturacağı vurgulanıyor. Bu eylem planının yanı sıra, taraflar Türkiye'nin kendisine dağıttığı sözleşme taslakları üzerinde mutabık oldukları ya da karşı çıktıkları alanları Ankara'ya bildirecekler.

Sürecin hızlandırılmasında en büyük etkinin ise, kasım ayında Türkiye'ye bir ziyarette bulunan AB'nin Enerjiden Sorumlu Komiseri **Andres Pielbags** olduğu vurgulanıyor. Buna göre, Pielbags Kasım 2008'de Ankara'dan projenin hızlandırılmasını istedi. Ankara da aralık ayı başında, üzerinde çalışmalarını tamamladığı taslak sözleşmeyi tüm ülkelere gönderdi.

Kilit ülke Türkmenistan

Öte yandan Ankara'nın projeye Türkmenistan'ın da dahil edilmesi için Nabucco'nun diğer ortalarını da seferber ettiği belirtiliyor. Türkmenistan'da yeni bulunan doğalgaz sahalarının son derece verimli olması nedeniyle bu ülkenin projeye dahil edilmesi, hattın inşaasının başlatılabilmesi için en önemli unsurlardan biri olarak gösteriliyor.

Nabucco, Türkiye'den AB ülkelerine doğalgaz taşımak amacıyla yapılması düşünülen en uzun doğalgaz boru hattı projesi olarak biliniyor. Bu proje, Avrupa'nın en büyük doğalgaz tedarikçisi konumundaki Rusya'dan yapılan sevkıyata alternatif olması amacıyla daha çok ABD ve AB tarafından destekleniyor.

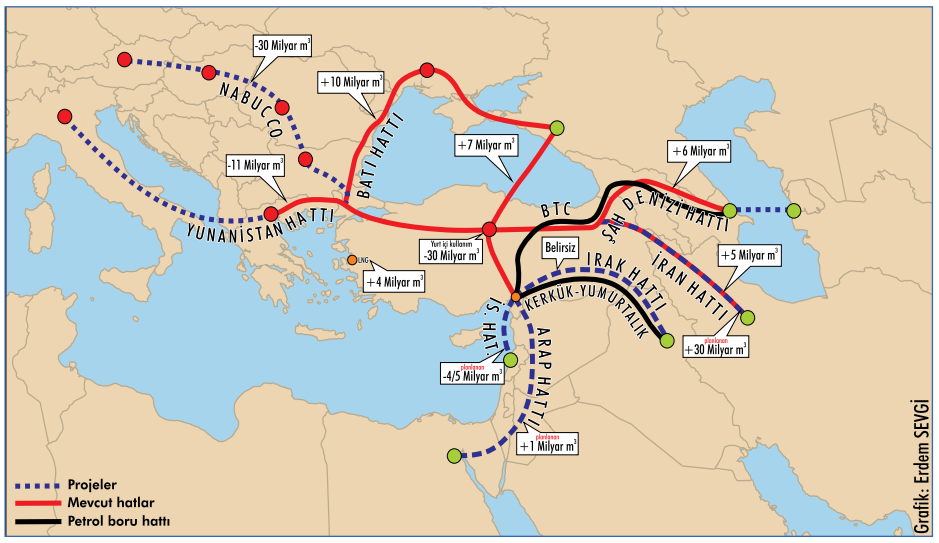

Nabucco yöneticisi geliyor

Öte yandan, 2009 yılı başından itibaren projenin biran önce gerçekleştirilmesi için, AB'nin Ankara'ya üst düzey bir yetkili göndereceği belirtiliyor. AB'nin Güney Avrupa'daki doğalgaz projeleri koordinatörü **Jozias Van Aartsen**'ın, Ankara'dan projenin karşılaştığı bazı **"engeller"**i çözmesi için AB aracılığıyla Türkiye'yi sık sık ziyaret edeceği kaydediliyor.

Nabucco nedir?

Toplam uzunluğunun 3 bin 300 kilometre olması öngörülen proje 2002 yılında BOTAŞ tarafından başlatılmıştı. Türkiye'den çıktıktan sonra terminal ülke Avusturya'ya kadar sırasıyla Bulgaristan, Romanya ve Macaristan'dan geçecek boru hattına bu ülkelerin enerji şirketleri de eşit oranda (yüzde 20) ortak olmuştu. İnşaatına 2010 yılında başlanıp, 2020 yılında bitirilmesi öngörülen projeye göre hattan Avrupa'ya yıllık 31 milyar metreküp doğalgaz taşıyacağı ve 4.6 milyar euroya mâl olacağı varsayılıyor. Hat, aynı zamanda AB'nin Trans-Avrupa Enerji Hattı'nın bir parçası olarak öngörülürken fizibilite ve mühendislik çalışmaları için de AB fonlarından faydalanılmıştı. Ancak bu yıl başında, hattın esas kaynak sağlayıcısı olması öngörülen Türkmenistan ve Kazakistan'ın doğalgaz satış hakkını Rusya'ya devretmesi proje konusunda sıkıntı yaratmış ve hatta kaynak sağlayacak asıl doğalgazın İran ile Irak'tan alınması öngörülmüştü. Irak'ta güvenli ortamın bir türlü sağlanamaması nedeniyle, bu ülke de projeden çıkarılmıştı. Hattın olası tek kaynağı ise şimdilik İran...

Rusya etkisi

Ancak Avrupa'nın hali hazırda en büyük doğalgaz tedarikçisi olan Rusya, Nabucco'ya Türkmenistan'ın da dahil edilmesi bir yana, projenin gerçekleştirilmemesi için de elinden geleni yapıyor. Rusya, Nabucco'nun gerçekleşmesi durumunda Türkiye'yi yaklaşık 300 dolardan sattığı doğalgazın fiyatını 360 dolara çıkarmakla, Avrupa'yı da Ukrayna üzerinden gelen doğalgazın fiyatına zam yapmakla tehdit ediyor. ■

'Pielbags ne dedi?' Nabucco'da uzlaşma umudu 2009'da

Avrupa Komisyonu'nun enerjiden sorumlu üyesi Piebalgs ise, Nabucco ile ilgili AB'nin temel yaklaşımını ve projeye verilen önemi Ankara temasları sırasında anlatmıştı. Projesinde transit geçiş koşullarında gelecek yıl Türkiye ile Avrupa ülkeleri arasında bir anlaşmaya varılacağını umduğunu belirten Andris Piebalgs, projenin gerçekleşmesinin, Rusya'nın Hazar bölgesi ülkeleriyle yapmayı hedeflediği enerji anlaşmalarının tehdidi altında kalabileceğini söylemişti. Piebalgs, **"Türkiye için arz güvenliği sorununu görüştük. Bence bölgede, herkese yetecek kadar doğalgaz var...Tek sorun Avrupa Birliği, üretici ülkeler ve Türkiye'nin çıkarlarını aynı noktada buluşturmak"** değerlendirmesini yapmıştı.

AB, kaynak sıkıntısı duymuyor

Piebalgs, projenin işlerliğini sağlayacak kadar gaz hacminin sağlanabileceğinden kuşku duymadığını da söylemişti. Hattın 2013 yılında devreye girmesi bekleniyor ancak inşaata başlamadan önce, ortakların yılda en az 15 milyar metreküp gaz için üreticilerden taahhüt almaları gerekiyor. Bu miktarı Azerbaycan'ın karşılaması mümkün ancak Rus doğalgaz tekeli Gazprom Azerbaycan gazını Avrupa fiyatlarından almayı teklif ediyor.

Ağustos ayında Rusya ile Gürcistan arasında çıkan silahlı çatışma, çalkantılı Kafkaslar bölgesinde bu yatırımın güvenliği hakkında kaygılar uyandırdı. Ancak Piebalgs, AB'nin hem Nabucco hem de İtalya-Yunanistan-Türkiye Bağlantısı (ITGI) adlı başka bir boru hattı projesi için kararlılığını sürdürdüğünü söyledi. ■